

**Filosofia moderna****2015/2016**

Codi: 100310

Crèdits: 6

| Titulació         | Tipus | Curs | Semestre |
|-------------------|-------|------|----------|
| 2500246 Filosofia | OB    | 2    | 2        |

**Professor de contacte**

Nom: Antoni Vicens Lorente

Correu electrònic: Antoni.Vicens@uab.cat

**Utilització de llengües**

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

**Prerequisites**

És desitjable una cultura filosòfica bàsica. Per exemple, la que es pot obtenir amb la lectura d'una història elemental de la filosofia. Posem per cas, de Ludovico Geymonat, *Historia de la filosofía y de la ciencia* (Barcelona, Crítica).

**Objectius**

Entenem per filosofia moderna el conjunt de filosofies produïdes en el món occidental després dels processos de la Reforma i la Contrareforma, i que no reneguen del nou mode de llei que la ciència ha descobert en la natura. Les guerres de religió deixen pas a un període de pau relativa, amb la constitució de l'estat nació i de les religions nacionals. D'altra banda, la revolució galileana fa possible de pensar una forma de llei eterna no lligada a la revelació bíblica, sinó a la matematització de la naturalesa. Queda enrere doncs la gran retòrica naturalista del Renaixement. L'obra de Descartes inaugura una nova època en la filosofia. En efecte, allà on el Renaixement centrava tot pensament en la centralitat de la figura humana, fi últim de la creació divina, Descartes introdueix un subjecte deduït de manera purament racional del propi pensament, desprovisat per tant de tota subjectivitat. La filosofia, a més, es posa a parlar les llengües nacionals. Per això descrivim com a anglesa i com a francesa unes tradicions filosòfiques relativament nacionals. Sempre, però, distingint dos grans autors de la filosofia racionalista que no es poden restringir a la seva nació d'origen. Amb ells culmina el gran esforç de recuperar una metafísica que no sigui esclava de la revelació teològica i que respecti la nova forma de causalitat no aristotèlica introduïda per la ciència. Així, la unitat extraordinària de la substància en Spinoza i la multiplicitat infinita de les substàncies de Leibniz preparen el que serà la gran obra crítica de la raó en el segle següent.

**Competències**

- Analitzar i sintetitzar els arguments centrals dels textos fonamentals de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Reconèixer i interpretar temes i problemes de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

- Situar les idees i els arguments filosòfics més representatius d'una època en el seu rerefons històric i relacionar els autors més rellevants de cada època en qualsevol de les disciplines filosòfiques.
- Utilitzar la simbologia i els procediments de les ciències formals en l'anàlisi i la construcció d'arguments.
- Utilitzar un pensament crític i independent a partir dels temes, els debats i els problemes que planteja la filosofia tant històricament com conceptualment.

## Resultats d'aprenentatge

1. Argumentar sobre diversos temes i problemes filosòfics a propòsit d'obres diferents i avaluar els resultats
2. Assenyalar i resumir el contingut filosòfic comú a diverses manifestacions de diferents àmbits de la cultura.
3. Construir arguments filosòfics amb rigor.
4. Debatre a partir del coneixement especialitzat adquirit en un context interdisciplinari
5. Demostrar una posició pròpia davant d'un problema o una controvèrsia de rellevància filosòfica, o en un treball de recerca filosòfica.
6. Discriminar els trets que defineixen el lloc d'un autor en el context d'una problemàtica i reorganitzar-los en un esquema coherent.
7. Distingir i esquematitzar el contingut fonamental d'un text filosòfic.
8. Establir relacions entre ciència, filosofia, art, religió, política, etc.
9. Establir una planificació per desenvolupar un treball sobre la matèria
10. Exposar els conceptes propis de la història de la filosofia
11. Expressar, tant oralment com per escrit, els temes i els problemes bàsics de la tradició filosòfica.
12. Expressar-se eficaçment aplicant els procediments argumentatius i textuais en els textos formals i científics
13. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
14. Indicar els principals temes de la història de la filosofia.
15. Indicar i discutir les principals característiques del pensament definitori d'una època, emmarcant-les en el context.
16. Llegir comprensivament textos filosòfics bàsics.
17. Llegir comprensivament textos filosòfics de la història de la filosofia.
18. Participar en debats sobre fets històrics filosòfics respectant les opinions dels altres participants
19. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
20. Relacionar diversos ordres que es poden descobrir entre les idees filosòfiques de diferents autors i moments històrics.
21. Resoldre problemes de manera autònoma.
22. Resumir els temes i els arguments exposats en un debat filosòfic clàssic.
23. Utilitzar correctament el lèxic específic de la història de la filosofia.

## Continguts

Tema 1. Introducció: del Renaixement a Galileu. La Reforma i la Contrareforma. L'absolutisme i el iusnaturalisme. El mecanicisme.

Tema 2: La filosofia francesa: René Descartes, Blaise Pascal, Pierre Gassendi, Nicolas Malebranche.

Tema 3: La filosofia anglesa: Francis Bacon, Thomas Hobbes, els platònics de Cambridge, John Locke, Isaac Newton.

Tema 4: Baruch Spinoza.

Tema 5: G. W. Leibniz.

## Metodologia

Les classes s'organitzen al voltant de les explicacions del professor, amb espai per a qüestions i debats amb la participació dels estudiants.

Els estudiants treballen a partir de les exposicions i de la bibliografia recomanada.

En una atenció personalitzada, els estudiants poden formular dubtes, demanar aclariments o ampliacions de la bibliografia.

## Activitats formatives

| Títol                            | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge                        |
|----------------------------------|-------|------|-------------------------------------------------|
| <b>Tipus: Dirigides</b>          |       |      |                                                 |
| Classes a l'aula                 | 50    | 2    | 2, 4, 5, 11, 16, 18                             |
| <b>Tipus: Supervisades</b>       |       |      |                                                 |
| Treballs individuals supervisats | 30    | 1,2  | 1, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 21, 23 |
| <b>Tipus: Autònomes</b>          |       |      |                                                 |
| Treball individual autònom       | 50    | 2    | 2, 6, 7, 8, 9, 16, 17, 20, 21, 22, 23           |

## Avaluació

El primer treball és un comentari de text d'entre 2.000 i 4.000 paraules sobre el *Discurs del mètode* de René Descartes.

El segon treball és un comentari de text d'entre 2.000 i 4.000 paraules sobre la primera part de l'*Ètica* de Baruch Spinoza o sobre *La monadologia* de G. W. Leibniz

La prova a l'aula és un comentari de text de l'autor no comentat en el segon treball.

## Activitats d'avaluació

| Títol                                             | Pes                        | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge                                                          |
|---------------------------------------------------|----------------------------|-------|------|-----------------------------------------------------------------------------------|
| Dos treballs a presentar en dates que s'indiquen. | 30% + 30% de la nota final | 10    | 0,4  | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23 |
| Treball escrit a l'aula                           | 30% de la nota final       | 10    | 0,4  | 1, 3, 10, 11, 12, 13, 16, 17, 23                                                  |

## Bibliografia

Émile Bréhier, *Història de la filosofia*, Madrid i Bellaterra: UAB i Tecnos, 2000, Llibre Preliminar i Llibre I del segon volum.

G. Reale i D. Antiseri, *Historia del Pensamiento Filosófico y Científico*, vol. II, Barcelona: Herder.

Y. Belaval (dir.), *Historia de la filosofía*, Madrid: Siglo XXI, vols. 5, 6 i 7.

René Descartes, *Discurs del mètode*, Barcelona: Eds. 62. Trad. Pere Lluís Font.

René Descartes, *Meditacions metafísiques*, Barcelona: Eds. 62. Trad. Miquel Costa.

Baruch Spinoza, Ètica, Barcelona: Marbot. Trad. Josep Olesti.

G. W. Leibniz, Discurso de metafísica, Madrid: Alianza. Trad. Julián Marías.

G. W. Leibniz, La Monadología, Buenos Aires, Quadrata. Trad. Virginia Naughton

G. W. Leibniz, Nous assaigs sobre l'enteniment humà, Barcelona: eds. 62. Trad. Josep Olesti.